

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XVIII. An priuetur viarum grassator?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

Layman lib. 4. traſſ. 9. cap. 3. num. 8. & Ambroſinus c. 4. num. 5. & meritò; quia teſte Gloſ. in cap. ult. de immu-
nit. Eccleſ. agrorum depopulator pluribus per inſidias
exitium excogitat, c. eſt iniuſta, 23. quaſt. 4. & Rempu-
blicam eiſque quietem, & pacem grauiter perturbat,
l. 2. Cod. quando liceat ſine iudice ius ſibi dicere; contra
quem etiam Leo X. Bul. 10. num. 2. renouauit quaſcum-
que Conſtitutiones, & pœnas antea latas: & lex 2.
ff. arbor. furt. caſar. infligit pœnam mortis, quamvis
ſapè ſola pœna triremis, vel fuſtigationis puniat, ſed
parte ſatiſfacta, vt notauit Clarus lib. 5. §. ſin. quaſt. 68.
Eſt autem agrorum nocturnus depopulator, qui
nocte agrorum alienorum ſegetes, vel vinearum fru-
ctus deſtruit, ibi ſe abſcondendo, vel alia via eos ſub-
ripiendo, vel deuſtando, l. 1. Cod. quando liceat ſine
Iudice ius ſibi dicere, & docent Hoſtienſis, Inocen-
tius, Ioannes Andreas in cit. cap. inter alia, Peregrin-
us cap. 6. Decianus lib. 6. cap. 25. num. 3. Tuſchus
verb. Eccleſia, conſcluſ. 11. num. 10. Suarez de relig. lib. 3.
cap. 11. num. 4. Mar. Italia lib. 1. cap. 5. §. 1. Farinac. in
locis ſupra citatis, & Ambroſinus ubi ſupra, num. 4. &
alij paſſim.

Idem dic de incendio agros, hic enim etiam dici-
tur agrorum depopulator. Imo Decian. loc. cit. c. 28.
num. 24. Mar. Italia §. 3. num. 56. & ſeqq. & Peregrin.
cap. 12. num. 6. idem dicendum putant de aliis incen-
diariis data opera incenditibus, quod mihi non pro-
batur; quia hi per ſe loquendo non comprehendunt
in exceptionibus Gregorianæ, ſicuti dicam du-
bit. 24. ſect. 15.

Dixi, per ſe loquendo, quia ſi ex incendio ſequatur
proditoria mors, vel aliud delictum exceptum in di-
cta Gregoriana, clarum eſt, ſic delinquentem immuni-
tate Eccleſiæ non gaudere.

Vt autem dictus depopulator agrorum immunita-
te priuetur, non requiritur, delictum ab ipſo publicè
fieri, ſed ſufficit, quomodoſcumque fieri, dummodo de
illo conſtet, & pluries factum fuerit. Vide Farinac. cit.
cap. 11. num. 160. & Ambroſinum cit. cap. 3. num. 3. Vide
etiam quæ dicebam dub. 13. num. 14.

DUBITATIO XVII.

An priuetur diurnus depopulator
agrorum?

SUMMARY.

- 1 Diurnus depopulator agrorum, inſpecto c. inter alia,
de immunitate non priuatur dicto immunitatis pri-
uilegio.
- 2 Diurnus depopulator, attenta Conſtitutione Gregoria-
na indefinite loquente, non gaudet immunitate, in
ſententia aliquorum Doctorem.
- 3 Opinio in contrarium non eſt improbabilis, quia Con-
ſtitutio Gregoriana intelligi debet ſecundum ius
commune, quod ſolum nocturnos excludit.
- 4 Diurnus agrorum depopulator comprehenditur ſub
exceptione publici latronis, ſi ſcilicet publicè agros
deuſtetur, & non clandestinè.

Reſpondetur, quod e contra immunitate non
priuetur diurnus depopulator agrorum; quia
ly nocturnus in citat. cap. inter alia, tacitè excludit
diurnum; & quia cum ſit materia pœnalis, non eſt
extendenda.

An autem talis priuetur, ſaltem ex vi Conſtitutio-
nis Gregorij XIV.

Reſpondetur, quod (quamvis affirmetur, & rectè,
Farinac. de immunitat. cap. 11. num. 161. Ambroſinus

cap. 4. num. 5. Scortia Theor. 385. Barboſa de iure Ec-
cleſ. lib. 2. cap. 3. num. 87. Lezana verb. immunitas, n. 10.
& Bonac. diſp. 3. quaſt. 7. de immunit. §. 4. num. 6. ex eo,
quod dicta Conſtitutio demens particulam, no-
cturnus, ab immunitate indefinite excludat depopu-
latores agrorum) negari tamen non improbabili-
ter poſſit; quia illos excludendo Conſtitutio Gre-
gorij XIV. intelligi debeat iuxta ius commune,
quod ſolum nocturnos excludit, cum ex alio capite
talis excluſio, vt potè derogans immunitati, ſit odio-
ſa, & pœnalis, & conſequenter non ſit latè, ſed ſtrictè
interpretanda, & ſic non de diurno, ſed de ſolo no-
cturno intelligenda.

Cæterum eſſi diurnus, vt dicebam, non videatur
quodammodo ſub iis verbis comprehendì, compre-
henditur tamen ſub exceptione publici latronis, ſi
ſcilicet publicè vineas, vel agros aliorum deuſtetur, eſſi
non item clandestinè.

DUBITATIO XVIII.

An priuetur viarum graſſator?

SUMMARY.

- 1 Graſſator viarum non gaudet Eccleſiæ immuni-
tate.
- 2 Graſſator viarum eſt qui in Vrbe per inſidias aggre-
ditur, vt viatores ſpoliet, vulneret, vel occi-
dat.
- 3 Ly graſſari, frequentationem denotat.
- 4 Graſſator viarum, ſi non in loco publico, & frequen-
tatis itineribus aggreſſatur, gaudet Eccleſiæ immu-
nitate, contra nonnullos.
- 5 Hinc conſores monetarum, & alij ſine armis, & vio-
lentia ſubripientes, ſeu occultè, vel in viis priuatis,
aut etiam in viis publicis, at non per inſidias, ſed
quaſi ex accidenti furantes, non priuantur immuni-
tate Eccleſiæ.
- 6 Quamvis nonnulli putent, contrarium conſuetudine
ex parte receptum eſſe de eo, qui in viis priuatis,
aut alibi per inſidias aggreſſatur, & furatur.

Reſpondetur affirmatiuè, citat. capite inter alia, i
ibi: Qui dum itinera frequentat, vel publicas ſtra-
tas obſidet aggreſſionis inſidiis. Et cit. Conſtitut. Grege-
rij XIV. ibi: Vtrumque graſſatores, qui dum itinera
frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex
inſidiis aggreſſuntur. Et probatur, quia graſſatores
viarum comprehenduntur nomine latronum, quamvis
à latronibus differant in hoc, quod latroſ dicitur,
qui vias extra Urbem obſidet, graſſator verò in Vrbe,
l. capitalium, §. graſſatores, ff. de pœnis. Decian. lib. 6.
cap. 28. num. 2. Ambroſin. cap. 2. num. 4. & Farinac. in
append. cap. 12.

Eſt itaque viarum graſſator, qui in Vrbe per inſi-
dias aggreſſatur, vt viatores ſpoliet, vulneret, vel oc-
cidat, vt docent communiter Doctores; vbi nota, quod
per vnā graſſationem non priuetur quis Eccleſiaſti-
ca immunitate, quia verbum graſſari, frequentationem
denotat, vt ex Deciano, Ambroſino, & Farinacio
refert Barboſa de iure Eccleſ. lib. 2. cap. 3. num. 84. & ego
dicebam dub. 13. num. 8.

Cæterum, an ſufficiat, vt immunitate priuetur, ſi
aggreſſatur, quamvis non in loco publico.

Reſpondetur, quod (quamvis Innocentius in dict.
capite inter alia, col. 2. Hoſtienſis num. 4. verb. immu-
nitas, Ioan. Andreas num. 6. perſ. inſidiis, affirmant
ex eo, quod in cap. inter alia, exempli gratià dicitur:
Qui itinera frequentata, & publicas ſtratas obſi-
dat.

dent, quia hi viarum grassatores ibi saepius aggre-
diuntur) negandum tamen sit; quia & textus de
4 grassatore in viis publicis, & itineribus frequen-
tis expresse loquitur (quae verba ad declarationem
delicti fuerunt apposita) & quia ly via publicum iter
denotat; quapropter qui itinera priuata, vel occultas
stratas obsidet, non videtur priuari immunitate Ec-
clesiastica, siquidem Pontifex solum excludit eos, qui
itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, iux-
ta l. 1. Cod. quando liceat vni, vt supra dicebam. Vide
Farinacium in append. de immunit. cap. 2. num. 165. Am-
brofin. cap. 3. num. 5. Bonacinam de legibus, disput. 3.
quaest. 7. de immunit. Eccles. §. 4. num. 1. & Lezanam
verb. Immunitas, num. 9.

5 Ex dictis sequitur, tonsores monetarum, vel alios
sine armis, & violentia subripiantes, seu occulte, vel
in viis priuatis, aut etiam in viis publicis, at non
per insidias, sed quasi ex accidenti furantes, non
priuari immunitate Ecclesiae: quia non sunt publici
latrones, nec dicuntur obsidisse vias frequentatas,
iuxta cit. capit. inter alia, l. 1. Cod. ne liceat vnic. sine
iudic. sibi ins dicere, & cit. Constitut. Gregorij XIV.
& tradunt Decianus, Ambrosin. Farinacius, & Pere-
grinus in locis supra cit. quamvis Couarr. cit. num. 14.
6 Suarez cap. 12. num. 4. & Filliucius num. 152. putent
contrarium consuetudine ex parte receptum esse de
eo, qui in priuatis viis, aut alibi per insidias aggredi-
tur, & furatur. Vide quae dicebam dub. 18. num. 7.

DUBITATIO XIX.

An priuetur, qui occidit, vel mutilat in Eccle-
sia, vel Cameterio.

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

- 1 Occidens, vel mutilans in Ecclesia, vel Camete-
rio non gaudet immunitate: nam ly Et in textu,
stat pro Vel.
- 2 Delinquens in Ecclesia indignus est immunitate Ec-
clesiae.
- 3 Frustra legis auxilium inuocat, qui legem contemnit.
- 4 Puniri quis debet in eo, in quo deliquit.
- 5 Mutilator est qui abscondit membrum, non qui vulne-
rat debilitando membrum, & abscondit membrum,
cuius officio corpus mouetur, & iuuatur.
- 6 Digni, dentes, & huiusmodi multa non sunt membrum,
sed potius partes membri.
- 7 An qui aliud delictum graue, licet non exceptum com-
mittit in Ecclesia, gaudeat immunitate: sunt Au-
ctores grauissimi pro vtraque sententia.
- 8 Tenentes partem negatiuam quod non gaudeant immu-
nitate ceteri delinquentes in Ecclesia, arguunt à
maioritate rationis.
- 9 Opinio in contrarium, quod ceteri delinquentes in
casibus non exceptis, in sententia Auctoris est pro-
babilior.
- 10 Delinquentis in Ecclesia ratione loci commissi delicti
est puniendus à iudice Ecclesiastico, vel consulto
prius Romano Pontifice potest tradi Curia seculari,
si delictum sit atrocissimum.
- 11 Diuersum est aliquid potuisse iuste fieri, & factum non
esse.
- 12 In panis, et in censuris, & irregularitatibus non vale,

argumentum à paritate, quin neque à maiori-
tate rationis.

- 13 Homicidium, & mutilatio non solum exempli causa,
sed tanquam materia integre prohibita, non gaudet
immunitate.
- 14 Homicidium, & mutilatio commissi in vna Eccle-
sia, etiam non consecrata, priuant immunitate
etiam in ceteris Ecclesiis, secundum probabiliorem.
- 15 Qui offendit vnam Ecclesiam, offendit omnes, cum
Ecclesia sit vna per totum Orbem diffusa.
- 16 Reus aliorum criminum in Ecclesia commissorum, pra-
sertim si rationem sacrilegij habeant, ratione loci
commissi delicti, potest puniri à Iudice Ecclesiasti-
co, vel consulto Romano Pontifice Iudici seculari
est remittendus.
- 17 Sacrilegium est delictum mixti fori.
- 18 Committens in Ecclesia leuia delicta gaudet immu-
nitate.
- 19 Qui mutilauit, vel occidit in Ecclesia non potest
capi ob alia delicta in Ecclesia, nisi simul capiat
ob delictum mutilationis, vel homicidij nondum
castigatum.

Suppono cum communi Doctorum sententia, quae
sequitur Clarus §. fin. quaest. 30. num. 13. vers. item
quarto, Farinac. quaest. 28. num. 53. & Peregrin. capite 5.
num. 14. quod licet Gregorius XIV. in sua Constitu-
tione dicat: Qui homicidia, & mutilationes membro-
rum in Ecclesia, vel Cameterio committere non veni-
unt, immunitate non gaudere, vtendo coniunctio-
ne illa Et; quod etiam habetur in capite fin. de immu-
nit. qua denotari videtur, vtrumque requiri, vt
quis immunitate priuetur: Contrarium tamen di-
cendum sit, sufficere scilicet ad hoc, occidere, vel
mutilare in Ecclesia, quia sic est praxis totius Ec-
clesiae: tum quia alioquin occidens, sed non muti-
lans in Ecclesia, gauderet immunitate Ecclesiae, quod
minimè dicendum videtur: tum quia mirum non est,
quod ly Et, sumatur disiunctiue pro ly vel, vt dicam
cap. 19. dub. 77. Hoc supposito.

Respondetur affirmatiue, cit. capite fin. de immunit.
Eccles. & cit. Constitutione Gregorij XIV. & docent
communiter Doctores, & merito, quia (vt dicitur
in cit. cap. inter alia, & c. id Episcopus, 17. quaest. 7.)
delinquens in Ecclesia, indignus est immunitate Ec-
clesiae: tum quia (vt dicitur in capite frustra, de vsu-
ris, & in l. auxilium, §. in delictis, de minoribus,) fru-
stra legis auxilium inuocat, qui legem contemnit: 3
tum quia puniri quis debet in eo, in quo deliquit,
& sic, si deliquit in Ecclesia, puniri debet priuatione
Ecclesiae, sicut & puniri à superiore Ecclesia: quia
deliquit in Ecclesia.

Est autem mutilator (vt dicitur in tractatu de
irregularitate) qui abscondit membrum, non qui
vulnerando debilitat membrum (cum aliud sit vul-
nerare & debilitare membrum, & aliud mutilare
membrum.) Et qui abscondit propriè membrum,
cuius scilicet officio corpus mouetur, & iuuatur,
vt sunt oculi, pedes, manus, lingua, mandibula,
&c. non sic digiti, & dentes, qui non sunt mem-
brum, sed potius partes membri: membrum enim
propriè est pars illa corporis, quae proprium ha-
bet officium distinctum ab aliis partibus, Bartol.
l. 2. ff. de publicis iudic. Nauar. cap. 27. numero 20.
Couarr. in Clement. si furiosus, part. 3. Molin. tom. 4.
disputat. 69. numero 2. Auila de censuris, part. 7.
disputat. 5. sect. 2. dubitat. 1. Suarez de cens. disput. 44.
sect. 2. numero 6. Toletanus lib. 1. cap. 71. Filliucius
tractat. 29. cap. 9. numero 235. & Reginaldus lib. 3. l.
num. 91. contra Caetanum 2. 2. quaest. 68. art. 5. Sotum
de iust. & iur. lib. 5. quaest. 2. art. 1. & alios, qui
tenent, membrum propriè illud esse, quod habet offi-
cium